

Noorderlicht

Stichting Fotografie Noorderlicht (hierna: Noorderlicht) brengt 'vanuit engagement en hartstocht een breed (inter)nationaal publiek in contact met maatschappelijk relevante fotografie'. Noorderlicht is gericht op één specialisme binnen de beeldende kunst, de fotografie. De instelling geniet internationale bekendheid, vooral door haar jaarlijkse fotomanifestatie, waar fotografen uit de hele wereld materiaal voor inzenden. Het festival, dat per editie een maatschappelijk thema vaststelt en dit vertaalt in aparte tentoonstellingen, toont met name verhalende fotografie voor een groot publiek. De instelling maakt daarnaast het hele jaar door in haar presentatieruimte exposities met verhalende fotografie en in veel mindere mate met autonome fotografie of cross-overs met film, nieuwe media of journalistiek. (Delen van) de exposities van Noorderlicht reizen door naar buitenlandse of regionale podia. De instelling positioneert zich sterk in de noordelijke regio en in een internationale context. Noorderlicht wil het auteurschap in de fotografie versterken en foto-opdrachten verstrekken.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Fotografie Noorderlicht geen subsidie toe te kennen.

De raad vindt dat Noorderlicht onvoldoende voldoet aan de criteria van vernieuwing en experiment die op grond van de regeling zijn vereist voor presentatie-instellingen. De focus ligt, in vergelijking met andere presentatie-instellingen, te weinig op vernieuwing in relatie tot actuele ontwikkelingen binnen de fotografie en de beeldende kunst. De raad mist verder een reflectie van de instelling op haar positionering ten opzichte van andere fotografie-instellingen in Nederland.

De raad onderkent de waardering en grote bekendheid van (de fotomanifestatie) Noorderlicht bij professionals en een breed publiek. Maar in de vernieuwing van de (presentatie van) fotografie blijft Noorderlicht achter en worden ontwikkelingen binnen de fotografie onvoldoende gevolgd en opgepakt. De raad is van mening dat de plannen om de fotomanifestatie te verkleinen, ten gunste van de projecten in de fotogalerie en tijdelijke presentaties op uiteenlopende plekken in het publieke domein, risicovol zijn. Juist aan de groots aangepakte, jaarlijkse fotomanifestatie heeft Noorderlicht zijn internationale reputatie en positie te danken.

Noorderlicht is sterk geworteld in de noordelijke regio en heeft een programmering ontwikkeld waarmee (inter)nationaal en regionaal publiek, waaronder veel studenten, wordt bediend. De raad vindt dit positief en verwacht dat Noorderlicht deze positie in de samenwerking met overheden en culturele instellingen in de noordelijke regio zal consolideren en uitbouwen. Noorderlicht heeft ervaring met educatie die gericht is op scholen en maakt zich sterk voor talentontwikkeling die gericht is op het kunstvakonderwijs en de beroepsgroep.

Beoordeling

Kwaliteit

Noorderlicht heeft een goede reputatie en een groot netwerk opgebouwd met jaarlijkse fotomanifestaties met een maatschappelijk thema, waaraan fotografen uit de hele wereld bijdragen. Noorderlicht laat tentoonstellingen, die al dan niet in coproductie tot stand zijn

€ 0

geadviseerd
subsidiebedrag

€ 380.000

gevraagd
subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.31 van de Subsidieregeling culturele basisinfrastructuur 2017 – 2020.

gekomen, reizen. De instelling is daar met recht trots op en verwijst in haar terugblik naar lovende recensies in de internationale pers.

De raad heeft waardering voor de uitgesproken, geëngageerde positie die Noorderlicht inneemt, door consequent te kiezen voor maatschappelijke thema's. Hij onderkent de kwaliteit en relevantie van deze benadering, die een grote schare liefhebbers kent. De raad vindt echter dat Noorderlicht maar ten dele voldoet aan het criterium van experiment en vernieuwing, zoals vereist is op grond van de regeling. Noorderlicht toont onvoldoende de mogelijkheden van de actuele fotografie en de vervaechting daarvan met andere disciplines, zoals de beeldende kunst, en andere denkkaders. De instelling toont zich behoudend in de benaderingswijze van digitale ontwikkelingen en de veranderende markt in relatie tot verdienmodellen voor fotografen. Binnen de presentatievorm biedt Noorderlicht te weinig ruimte aan de artistieke positie van de kunstenaar.

Noorderlicht schetst voor de komende periode drie inhoudelijke lijnen: relatie met de natuurlijke omgeving, kunst en wetenschap en sociaal-economische structuren. De raad vindt de onderwerpen erg generiek en weinig prikkelend. De raad heeft ook twijfels over de keuze van Noorderlicht om het brandpunt van zijn activiteiten te verleggen van een kleinere fotomanifestatie naar een permanentere structuur met presentaties in de fotogalerie en in de openbare ruimte. Hij ziet een risico van versnippering van activiteiten, waardoor het (internationale) publiek afhaakt. De ideeën van Noorderlicht om een modulair, herbruikbaar systeem te ontwikkelen voor presentaties in de openbare ruimte vindt de raad behoudend en onvoldoende ingaand op de relaties die met het publiek kunnen worden gelegd.

De plannen voor vernieuwing van de website en voor het experimenteren met virtuele tentoonstellingen en distributievormen voor fotografische verhalen vindt de raad interessant. Bij de projecten met de musea ontbreekt echter reflectie op de mogelijkheden van fotografie in de context van kunst- en cultuurhistorische musea.

De raad ziet kansen voor Noorderlicht om in de samenwerking met overheden en culturele instellingen in de noordelijke regio zijn profiel te verdiepen en aan draagvlak te winnen.

Noorderlicht is van oudsher sterk gericht op talentontwikkeling en biedt onder de noemer 'Nieuw Licht' voor studenten fotografie, fotografen en curatoren initiatieven als stimuleringsopdrachten, traineeships, internationale masterclasses en meetings.

Educatie en participatie

De raad waardeert de aanhoudende inzet van Noorderlicht voor educatie, onder andere door lesbrieven voor scholen te ontwikkelen. Hij vindt wel dat Noorderlicht zich meer zou kunnen richten op actieve participatie van jongeren: de populariteit van beeldcultuur en de actuele thema's van Noorderlicht bieden aanknopingspunten voor cross-overs. De raad ziet kansen voor Noorderlicht om aan te sluiten bij het programma 'Cultuureducatie met kwaliteit'. De raad waardeert de keuze om samen te werken met het Noorderpoortcollege (vmbo) en vindt het thema 'privacy' binnen het programma dat hiervoor is ontwikkeld, passend.

De banden die Noorderlicht heeft met opleidingen fotografie en de projecten om regionaal publiek en maatschappelijke organisaties te betrekken bij rurale projecten, vindt de raad verstandige keuzes. De raad verbaast zich wel over de conservatieve denktrant van Noorderlicht over amateurfotografie. Door de digitale revolutie heeft amateurfotografie in het laatste decennium sterk aan belang gewonnen ten opzichte van de klassieke vakfotografie. Bij de verbindingen met publieksgroepen bij de projecten wil Noorderlicht het 'kwalitatief hoogstaande' werk van topfotografen als 'spiegel' voorhouden aan het ingezonden beeldmateriaal van de amateurs.

Maatschappelijke waarde

Publieksbereik

De raad vindt dat Noorderlicht niet duidelijk maakt hoe het zijn internationale profiel

overeind wil houden als het de jaarlijkse fotomanifestatie een kleinere rol laat spelen in de programmering. De raad heeft er wel vertrouwen in dat de instelling regionale bezoekers blijft trekken. Noorderlicht verwacht een stijging van de bezoekersaantallen van 5 procent. De raad kan dit niet goed rijmen met een halvering van de geraamde opbrengst uit publieksinkomsten en het verkleinen van de fotomanifestatie.

Ondernemerschap

De raad heeft waardering voor de veerkracht die Noorderlicht heeft getoond na de bezuinigingen in de vorige periode. De instelling heeft de activiteiten doorgezet en de internationale positie en bezoekersaantallen weten te behouden. De financiële positie van Noorderlicht is stabiel, ondanks een tekort in 2014.

In de komende periode gaat Noorderlicht uit van een verdubbeling van de begroting ten opzichte van 2014. Zo rekt de instelling op een forse toename van subsidies, van zowel Rijk als provincie en gemeente. Ook rekt de instelling op aanzienlijke bijdragen uit private middelen. De raad zet daar vraagtekens bij, omdat er momenteel niet of nauwelijks inkomsten uit private middelen zijn en Noorderlicht geen onderbouwing geeft voor zijn veronderstelling.

Noorderlicht werkt als een van de weinige presentatie-instellingen het begrip culturele diversiteit uit in zijn programmering, met onder andere het Ghana-project. De raad waardeert het bijzonder dat Noorderlicht consequent fotografen uit alle continenten een gelijkwaardige stem geeft. De raad vindt het echter jammer dat culturele diversiteit geen rol speelt bij de samenstelling van het personeel van de instelling en van het bestuur. Als gevolg van de bezuinigingen heeft Noorderlicht zijn projecten vooral met flexibele inzet van medewerkers tot stand gebracht.